

**AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA GENDER TENGLIGINI
TA'MINLASHNING DOLZARB MASALALARI**

Aminova G.X

M.Ulug'bek nomidagi

O'zbekiston Milliy Universiteti katta o'qituvchisi (PhD)

Annotatsiya:

Mazkur tezisda O'zbekistonda axborot jamiyati sharoitida gender tengligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari, erishilgan yutuqlar va mavjud muammolar tahlil qilinadi. Shuningdek, xotin-qizlarning axborot sohasidagi ishtiroki, ularning huquqiy himoyasi va ijtimoiy faolligini oshirish masalalari yoritiladi.

Kalit so'zlar: gender tenglik, axborot jamiyati, xotin-qizlar, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy faollik, teng imkoniyatlar.

Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari sharoitida gender tengligini ta'minlash jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekistonda ham ushbu masala davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilib, xotin-qizlarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Axborotlashgan jamiyatda gender tengligini ta'minlash, avvalo, barcha fuqarolarning ta'lim va axborot resurslaridan teng foydalanish imkoniyatlarini yaratishni talab etadi. Bu esa ayollar va erkaklarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning kasbiy salohiyatini oshirish hamda jamiyat hayotidagi faol ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda axborot texnologiyalari sohasida xotin-qizlar ulushining ortib borayotgani ijobiy holat sifatida baholanadi. Turli o'quv dasturlari, grantlar va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari orqali ayollarning IT sohasidagi faolligi oshib bormoqda. Biroq, rahbarlik lavozimlarida ayollar ulushining pastligi gender tengligi yo'lida hali mavjud bo'lgan muammolardan biridir. Shu bilan birga, jamiyatda gender stereotiplarini bartaraf etish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda. An'anaviy qarashlar ko'pincha ayollarning kasbiy rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Shu sababli, gender tenglikni ta'minlashda nafaqat huquqiy mexanizmlar, balki ijtimoiy ong va madaniyatni ham o'zgartirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, xotin-

qizlarning kasbiy faoliyati bilan oilaviy hayotini uyg'unlashtirish masalasi ham muhim o'rin tutadi. Onalikni qo'llab-quvvatlash, moslashuvchan ish sharoitlarini yaratish va ijtimoiy himoya tizimini rivojlantirish orqali ayollarning jamiyatdagi faolligini yanada oshirish mumkin. Axborot savodxonligini oshirish ham gender tenglikni ta'minlashning muhim yo'nalishlaridan biridir. Ayniqsa, qishloq hududlarida yashovchi ayollar uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, ularni zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlash dolzarb vazifa hisoblanadi. Shuningdek, gender tengligini ta'minlashda xalqaro tajribani o'rganish va uni milliy sharoitga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, kompleks yondashuv va tizimli siyosat orqali gender tenglikka erishish mumkin. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida xotin-qizlarning ilmiy-tadqiqot faoliyatidagi ishtirokini rag'batlantirish, ular uchun grant va stipendiyalar ajratish, ilmiy salohiyatini oshirishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu orqali ayollarning intellektual salohiyatidan samarali foydalanish imkoniyati kengayadi. Bundan tashqari, mehnat bozorida gender tenglikni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni kuchaytirish zarur. Ayniqsa, ishga qabul qilish, mehnatga haq to'lash va xizmat pog'onalarida o'sish jarayonlarida tenglik tamoyillariga qat'iy rioya qilinishi lozim. Bu esa xotin-qizlarning iqtisodiy mustaqilligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida xotin-qizlarni startap va innovatsion loyihalarga jalb etish ham muhim ahamiyatga ega. Ular uchun biznes muhitini yengillashtirish, moliyaviy va konsalting xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish gender tenglikni yanada mustahkamlaydi.

Axborotlashgan jamiyatda gender tenglikni ta'minlash uzluksiz va kompleks jarayon bo'lib, u davlat siyosati, jamiyat ongi va shaxsiy yondashuvlar uyg'unligida amalga oshirilishi lozim. Faqat shu holatdagina barcha fuqarolar uchun teng imkoniyatlar yaratish va adolatli jamiyat barpo etish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda axborotlashgan jamiyatda gender tengligini ta'minlash borasida muhim qadamlar qo'yilgan bo'lsa-da, bu yo'nalishda amalga oshirilayotgan ishlarni izchil davom ettirish zarur. Bu esa jamiyatda ijtimoiy adolatni ta'minlash, inson huquqlarini himoya qilish va barqaror taraqqiyotga erishishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati:

1. Karimov, I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. — Toshkent: “Ma’naviyat”, 2008.
2. Abdullayeva, N. Global muammolar sharoitida milliy taraqqiyot mafkurasi. — Toshkent: “Fan”, 2020.
3. Nazarov, P. Globallashuv va mafkuraviy jarayonlar. — Toshkent: “O‘zbekiston”, 2019.